

בש"פ 7342/20 - יוסף גנגנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7342/20

לפני:

כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר:

יוסף גנגנה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב'
השופט ש' בורנשטיין) במ"ת 41875-10-20 מיום
21.10.2020

תאריך הישיבה:

י' בחשון התשפ"א (28.10.2020)

בשם העורר:

עו"ד רם קאין; עו"ד הילה מזל מוהדב

בשם המשיבה:

עו"ד הדר פרנקל

החלטה

1. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות לפי חוק שמירת הנקיין, התשמ"ד-1984; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; הסגת גבול כדי לעבור עבירה; הפרת הוראה חוקית; ועבירות לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן: חוק רישוי עסקים) וחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. בתמצית, לפי כתב האישום, העורר והחברה שבבעלותו ובניהולו (גם היא נאשמת באותו הליך, וביחד: הנאשמים) עסקו בתקופה שבין חודש יולי 2019 עד חודש אוקטובר 2020 בפעילות ענפה בתחום עבודות העפר והפסולת ובין היתר: איסוף והובלה, השלכה וטיפול בפסולת בלא רישיון או היתר או בניגוד לתנאי הרישיון, לפי המפורט. בין היתר נטען כי הנאשמים אספו והובילו משאיות עמוסות פסולת מאתרי בניה לאתרים אחרים מבלי לשנע את הפסולת לאתרים חוקיים כמחויב בדין, ומתוך מטרה להיפטר ממנה, לחסוך בעלויות מיון והטמנה ולחמוק מתשלום היטלים.

למען שלמות התמונה יוער כי נגד הנאשמים הוגש בחודש מאי 2020 כתב אישום בעבירות דומות (לתקופה שבין שנת 2012 עד לחודש יולי 2019), אשר בצדו הגישה המשיבה בקשה למתן צו הפסקת עיסוק לפי סעיף 17 לחוק רישוי עסקים. בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' דריואן-גמליאל) נעתר באופן זמני לבקשה והורה על צו הפסקה זמני כמבוקש, בהחלטות מיום 12.7.2020 ומיום 15.7.2020 (להלן בהתאמה: כתב האישום ממאי וצו ההפסקה). כמו כן, במסגרת כתב אישום אחר שהוגש נגד העורר בעבירת סחיטה באיומים ועבירות נוספות, הוחלט לעצור את העורר במעצר בפיקוח אלקטרוני ובהמשך – הוא הפר את תנאי הפיקוח. בשל כך ובנסיבות ההפרה באותו מקרה, הוחזר העורר למעצר מאחורי סורג ובריח (ראו בש"פ 1988/17 גנגינה נ' מדינת ישראל (27.3.2017)).

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום נושא ההליך דנן, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים. בבקשה נטען כי העורר שב ומבצע עבירות רבות ומגוונות סביב עיסוקו בתחום עבודות העפר והפסולת, באופן בוטה ותוך היעדר מורא מן הדין. המשיבה הצביעה על כך שהעורר המשיך בביצוע העבירות ולא חדל מהן אף לתקופה קצרה, וזאת חרף הגשת כתב האישום ממאי (ומעצרו לימים ספורים בשנת 2019 בגין החשדות האמורים), ולמרות הצו שניתן בעניין הפסקת פעילות עסקו. עוד צוין כי העורר נעצר עובר לכתב האישום הנוכחי בחשד לביצוע עבירות השלכת פסולת ונתפסה משאית בבעלותו; וכי פחות מחודש לאחר ששחררה משאית זו, נעצר העורר בגין החשדות נושא ההליך דנן, תוך שהוא מבצע את העבירות עם אותה המשאית. נטען כי לעורר הרשעות קודמות שבגין חלקן נגזרו עליו עונשי מאסר לא מבוטלים. על רקע כל האמור נטען כי הסתבכותו הקודמת של העורר בפלילים, הכוללת גם הרשעות בדיון והוצאת צווים שיפוטניים נגדו לא הביאו להרתעתו מביצוע עבירות נוספות וכי הפעילות הפיראטית המיוחסת לו בתחום הפסולת היא בעלת פוטנציאל נזק גבוה, לאדם ולסביבה, ועלולה להוביל ליצירת מפגעים סביבתיים קשים. בדיון בבקשה מיום 21.10.2020 טען בא כוח העורר כי העבירות המיוחסות לעורר לא מקימות עילת מסוכנות וביקש לשחרר את העורר לחלופת ביניים של מעצר בית מלא בפיקוח אדם המכיר את העורר מילדות.

3. בתום הדיון קבע בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ש' בורנשטיין) כי קיים "ניצוץ ראיתי" מספיק לאותו שלב, וכי לא ניתן לשחרר את העורר לחלופת מעצר עובר לקבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו. בית המשפט ציין כי לחובת העורר עבר פלילי מכביד, ומעורבות קודמת זו ואף צווים שיפוטניים לא הצליחו להרתיעו מלשוב ולבצע לכאורה עבירות נוספות. עוד צוין כי בעבר אף הפר העורר תנאי מעצר בפיקוח אלקטרוני, דבר המלמד על קושי ליתן בו אמון. בשל שיקולים אלה מצא בית המשפט כי לא ניתן בשלב זה לשחרר את העורר ממעצר בתנאים מגבילים לפני הפנייתו לשירות המבחן, חרף הנסיבות המשפחתיות שתוארו. לפיכך הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד החלטה אחרת וקבע כי דיון בראיות בתיק יתקיים ביום 2.11.2020.

4. מכאן הערר שלפניי, שבו טוען העורר כי העבירות המיוחסות לו אינן מקימות חזקת מסוכנות בדיון, וכי מעצרו עד תום ההליכים בגין כפי שביקשה המשיבה הוא תקדימי. בשל כך נטען כי גם אם תימצאנה ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר, עדיין היה מקום לשקול שחרורו לחלופת ביניים. בהקשר זה נטען כי הצידוד ההנדסי הרלוונטי נתפס על ידי המשיבה ולכן ממילא אין היתכנות מעשית להישנות העבירות. העורר מבהיר כי הפרת תנאי המעצר בפיקוח האלקטרוני שאליה התייחס בית המשפט עניינה בתיק שלא הייתה לו זיקה לעיסוק בעבודות עפר ופסולת וטוען כי מכל מקום אין מקום לתת לה משקל מכריע בהחלטה בעניין מעצרו בתיק הנוכחי – בגין עבירות שלא עונות על עילת המסוכנות בסעיף 21(א)(1)(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). עוד נטען כי יש מקום להתחשב במצבו האישי והמשפחתי שתומך אף הוא בשחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח. לכך הוסיף העורר והבהיר כי חומרי החקירה טרם התקבלו אצלו ולכן לא ניתן יהיה לעמוד בלוחות הזמנים שקבע בית המשפט בהחלטתו לדיון בתשתית הראייתית בתיק (ובדיון שלפניי צוין כי הצדדים יבקשו את דחיית הדיון ליום

12.11.2020). בשל טיעונים אלה עותר העורר לשחרורו לחלופת מעצר עד להחלטה בבקשה למעצרו עד תום ההליכים.

5. בדיון שהתקיים לפני טענה באת כוח המשיבה כי לא מתקיימות במקרה דנן הנסיבות החריגות המצדיקות שחרור נאשם למעצר ביניים בטרם הסתיים הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים. לעמדתה, נוכח ההיבטים השונים שהוצגו בהתנהלותו הקודמת של העורר, יש לשקול בכובד ראש את האפשרות לשחררו או לעצרו בפקוח אלקטרוני, רק לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו. לטענת המשיבה לא כל הכלים ההנדסיים נתפסו, והעורר יכול לחזור ולבצע את העבירות נושא כתב האישום גם מהבית. עוד ציינה המשיבה כי תסקיר שירות מבחן צפוי להיות מוכן כחודש לאחר מתן הוראה בעניין אלא אם כן ייקבע אחרת.

דיון

6. לאחר עיון בערר על נספחיו, ולאחר שהאזנתי לטענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו כך שעניינו של העורר יוחזר לבית המשפט המחוזי, שיבחן את החלופה והמפקחים המוצעים על ידו, כמפורט להלן. ההחלטה שעליה משיג העורר לפנינו היא החלטה להורות על "מעצר ביניים", קרי: מעצר שעליו מורה בית המשפט מתחילת הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים ועד לקבלת החלטה בבקשה זו (ראו למשל בש"פ 127/10 פיניאן נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-12 (19.1.2010)). בעניינו מצא בית המשפט כי לא ניתן לבחון שחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח בטרם קבלת עמדת שירות המבחן בעניינו וקבע דיון המשך בשאלת קיומן של ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר. ואכן ככלל החלטה בדבר שחרורו של נאשם לחלופת מעצר ראוי שתבסס על תסקיר מטעם שירות המבחן, המסייע בידי בית המשפט לבחון את המסוכנות הנשקפת מן הנאשם ואת האפשרות לתת לה מענה באמצעות חלופה הולמת (ראו למשל בש"פ 6470/10 בן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (8.9.2010)). בצד האמור, בית המשפט רשאי להורות על שחרור העצור לחלופה זמנית שנבדקה על ידו עד להחלטה סופית בעניינו אף בלא קבלת תסקיר, והדבר תלוי בין היתר "בנסיבות המיוחדות של המקרה, באופי העבירות, בטיבו של הנאשם, ובמהות ההסדר הזמני המוצע" (בש"פ 841/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (30.1.2007); בש"פ 1454/18 מור נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (22.2.2018)).

7. סבורני כי במקרה דנן קיימים טעמים המצדיקים קיום דיון בחלופה המוצעת על ידי העורר כבר בשלב הנוכחי. ראשית, הצדדים בדיון לפניי היו שותפים להערכה כי לוח הזמנים שנקבע להמשך הדיון במישור הראיתי - יתארך ומההחלטה שהתקבלה היום עולה כי בהמשך לכך אותו דיון יידחה ליום 12.11.2020 לבקשת העורר ובהסכמת המשיבה (מן הבקשה עולה כי חומר החקירה יימסר להגנה מחר). כמו כן, הוראות להכנת תסקיר על ידי שירות המבחן טרם ניתנו. שנית, כפי שציין בא כוח העורר - העבירות המיוחסות לו אינן מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית, ועל כן יש לבחון אם עניינו בא בגדרי החלופה השנייה לקביעת מסוכנות, הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים (ראו והשוו בש"פ 9132/17 זר נ' מדינת ישראל, פסקאות 10-11 (29.11.2017); בש"פ 4720/15 בן משה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (28.7.2015); בש"פ 5572/12 שרלו נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (24.7.2012)). לכך יידרש בית המשפט המחוזי בדיון בעילת המעצר בעניינו. בצד דברים אלה, ומבלי שאקבע מסמרות בתוצאתה של בחינה זו ויישומה על התשתית העובדתית הקונקרטית במקרה דכאן, אני סבור כי בנסיבות שתוארו יהא זה מוצדק להידרש כבר עתה לשאלת שחרורו של העורר לחלופת מעצר בליווי מערך פיקוח שיציע (ראו והשוו בש"פ 569/09 גונצרנקו נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-13 (25.1.2009)). בהינתן העבירות המיוחסות לעורר, אין הכרח לטעמי - בפרט נוכח האילוצים לפעולת שירות המבחן בנקודת הזמן הנוכחית - להתנות בחינה זו בקבלת הערכת מסוכנות על ידו (ראו והשוו מהעת האחרונה

בש"פ 7165/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (22.10.2020).

8. אבהיר כי לא נעלמו מעיני הנתונים הרבים המצביעים על כך שמעורבותו הקודמת של העורר בפלילים, שכללה גם נשיאת עונשי מאסר בפועל, לא הרתיעה אותו מביצוע העבירות לכאורה בהליך הנוכחי, וכך גם לא כתב האישום ממאי, שהיה תלוי ועומד נגדו במועד שבו בוצעו העבירות נושא כתב האישום דנן על פי המיוחס, לצד צו ההפסקה שתואר לעיל. היבטים מכבידים אלה ואחרים שתוארו בבקשת המעצר ובטיעוני המשיבה לפניי מעלים קושי ממשי לתת אמון בעורר כי ימלא אחר תנאים מגבילים שיוטלו עליו. ברם, במקרה דנן בשים לב לדיון הנדרש בעילת המעצר אני סבור כי שיקולים אלה אינם משנים מן המסקנה כי יש לבחון כבר בשלב זה את האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר או להורות על מעצרו בפקוח אלקטרוני, בראי תוצאות הדיון בנושא העילה. למותר לציין כי במסגרת הבחינה יידרש בית המשפט אף לטיעוני הצדדים בדבר יכולתו המעשית של העורר לשוב ולבצע עבירות נוספות מן הסוג המיוחס לו, והאפשרויות השונות לתת לה מענה מלבד המגבלות האישיות שיוטלו עליו והערבויות להבטחתן.

סוף דבר: אני מורה על השבת עניינו של העורר לבית המשפט המחוזי לצורך קיום דיון בעניינו של העורר בהמשך לקביעותי לעיל. בנסיבות שתוארו, הנחתי היא כי דיון כאמור ייקבע במהירות הראויה.

ניתנה היום, י"אבחשוןהתשפ"א (29.10.2020).

ש ו פ ט